

СПЕЦИФІКА ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ТАНАТОЛОГІЧНИХ ТА ОНТОЛОГІЧНИХ УЯВЛЕНЬ У ДИСКУРСІ МЕЖОВОЇ СИТУАЦІЇ (НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРКИ «ВІРШІ З БІЙНИЦІ» МАКСИМА КРИВЦОВА)

Старостенко Т. М.

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри англійської філології,

докторантка кафедри української літератури та журналістики

імені професора Леоніда Ушкалова

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

вул. Алчевських, 29, Харків, Україна

orcid.org/0000-0003-2343-105X

Tinatroickaja@gmail.com

Ключові слова: *межова ситуація, танатологічний дискурс, екзистенційний досвід, естетичне осмислення травми, поетика фрагментарності, сакралізація буденного, мовна репрезентація буття.*

У статті здійснено комплексний лінгвопоетичний аналіз специфіки вербалізації танатологічних та онтологічних уявлень у дискурсі межової ситуації на матеріалі збірки «Вірші з бійниці» Максима Кривцова. Мета дослідження полягає у виявленні механізмів мовної репрезентації екзистенційного досвіду війни як простору перетину життя і смерті. Методологічну основу становить інтегративний підхід, що поєднує екзистенційну філософію К. Ясперса, онтологічну парадигму М. Гайдеггера, танатологічні студії Г. Файфела та Р. Кастенбаума, а також методи лінгвопоетичного аналізу. Установлено, що поетичний дискурс Кривцова функціонує як свідчення межового досвіду, де смерть постає не як абстрактна філософема, а як безпосередня реальність, що визначає семантику тексту та моделює його аксіологічний простір. Концептосфера ЖИТТЯ і СМЕРТІ у збірці має дуалістичну структуру, в якій відбувається постійне взаємопроникнення полярних смислів, а межа між ними стає зоною естетичного напруження. Поетична мова набуває рис документальної автентичності, використовуючи елементи військового жаргону, медичної термінології, радіообміну, що поєднуються з біблійними та міфологічними алюзіями. Виявлено провідні метафоричні моделі, що структурують танатологічний та онтологічний простори: тілесну дезінтеграцію, натуралізацію смерті, сакралізацію буденного досвіду, десакралізацію трансцендентного. Естетичне осмислення травми здійснюється через поетику фрагментарності, метонімічну деталізацію та синестезійність, які моделюють процес переходу від переживання до вербалізації. Збірка Кривцова постає як лінгвопоетична парадигма межового існування, у якій слово виконує терапевтичну, сакралізуючу та свідчильну функції. Доведено, що танатологічний і онтологічний дискурси воєнної лірики утворюють цілісну екзистенційну систему, у якій мова стає формою духовного спротиву небуттю й засобом утвердження людської суб'єктності.

THE VERBALIZATION SPECIFICITY OF THANATOLOGICAL AND ONTOLOGICAL CONCEPTS IN THE DISCOURSE OF THE LIMINAL STATES (BASED ON «*POEMS FROM THE EMBRASURE*» BY MAXIM KRYVTSOV)

Starostenko T. M.

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the English Philology Department,
Doctoral Student at the Department of Ukrainian Literature and Journalism
named after Professor Leonid Ushkalov
H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
Alchevskykh str., 29, Kharkiv, Ukraine
orcid.org/0000-0003-2343-105X
Tinatroickaja@gmail.com*

Key words: *liminal state, thanatological discourse, existential experience, aesthetic comprehension of trauma, poetics of fragmentation, sacralization of the everyday, linguistic representation of being.*

The article presents a comprehensive linguopoetic analysis of the specificity of verbalization of thanatological and ontological concepts within the discourse of the liminal states, based on the poetry collection «Poems from the Embrasure» by Maksym Kryvtsov. The aim of the investigation is to identify the mechanisms of linguistic representation of the existential experience of war as a space where life and death intersect. The methodological framework combines an integrative approach that unites Karl Jaspers' existential philosophy, Martin Heidegger's ontological paradigm, the thanatological studies of Herman Feifel and Robert Kastenbaum, as well as methods of linguopoetic analysis. It has been established that Kryvtsov's poetic discourse functions as testimony of a boundary experience, where death appears not as an abstract philosophical notion but as an immediate reality that determines the semantics of the text and shapes its axiological dimension. The conceptual sphere of LIFE and DEATH in the collection has a dualistic structure, within which a constant interpenetration of polar meanings occurs, and the boundary between them becomes a zone of aesthetic tension. The poetic language acquires features of documentary authenticity, employing elements of military jargon, medical terminology, and radio communication intertwined with biblical and mythological allusions. The study identifies the key metaphorical models structuring the thanatological and ontological spaces: bodily disintegration, naturalization of death, sacralization of everyday experience, and desacralization of the transcendent. The aesthetic comprehension of trauma is manifested through the poetics of fragmentation, metonymic detail, and synesthetic imagery, which model the transition from experience to verbalization. Kryvtsov's poetry collection emerges as a linguopoetic paradigm of boundary existence, in which the word performs therapeutic, sacralizing, and testimonial functions. The article demonstrates that the thanatological and ontological discourses of war poetry form an integral existential system, in which language becomes a means of spiritual resistance to nonbeing and an instrument for affirming human subjectivity.

Постановка проблеми. Слово як структурний елемент кодування дійсності сягає корінням біблійних наративів: «Споконвіку було Слово, і з Богом було Слово, і Слово було – Бог» [Від Івана 1:1–18]. Онтологічна парадигма, що визначає слово як первинну субстанцію існування, набуває особливої актуальності у контексті дослідження поетичного дискурсу межових станів. Сьогоднішня реальність не лише відтворюється авторським тестом, а й вибудовується через конкретні

знакові системи, проходить крізь призму індивідуальної свідомості митця, який балансує між тим, щоб продовжити бути фізично чи залишитися спогадом, маніфестованим у деталях, речах, які його колись ідентифікували (наприклад, номерний жетон), як ретроспективних гачках.

Межова ситуація, за К. Ясперсом, є тим екзистенційним досвідом, що не може бути подоланим засобами раціонального осмислення й змушує людину зіткнутися з фундаментальними

питаннями існування [Jaspers, 1969]. Актуальність дослідження зумовлена кількома чинниками. По-перше, травматичний досвід війни в Україні ставить перед філологічною наукою одночасно етичний і дослідницький виклики: осмислити екзистенційний досвід людини, що опинилася в межовому вимірі, – між спогадами про мирне минуле й жорстокою реальністю сьогодення, між безпекою тилу і смертельною загрозою передової, між буттям і небуттям, сном і реальністю, між «своїми» і «чужими». Відбувається фіксація *тут-і-тепер*, відбивається момент екзистенційної зустрічі Автора-Митця з Автором-Творцем (який мислиться у контексті заступництва), де поетичне слово постає останнім bastionом людяності в дегуманізованому просторі війни.

По-друге, у збірці «Вірші з бійниці» спостерігаємо напружену взаємодію макрокосму й мікркосму: глобальні онтологічні питання про сенс буття, природу добра і зла, любові і зради, Бога і смерті проєктуються на інтимний досвід конкретної людини в окопі. Ця діалектика універсального й індивідуального, метафізичного й тілесного створює особливу поетичну оптику, що потребує комплексного філологічного аналізу з урахуванням екзистенціалістської традиції осмислення станів «між» (К. Ясперс, Ж.-П. Сартр, А. Камю) та сучасних танатологічних студій.

Спроба мистецької інтерпретації трагічного досвіду шляхом упорядкування «хаосу довколишнього буття» через конструювання «впорядкованого внутрішнього космосу персональної рецепції та оцінки» втілена Галиною Матусяк у дослідженні «Міфологічні сценарії у збірці Максима Кривцова «Вірші з бійниці» (2024). Авторка, апелюючи до категорії «міфологічного сценарію» та спираючись на концепцію Ю. Вишницької, здійснює детальний аналіз інтертекстуальних кодів і міфологічних доміант поетового корпусу, переважно зосереджуючись на імплікації біблійних сюжетів і образів («Марія», «Магдалина», «Голгофа», «Хесус») та «розумінні Бога» [Матусяк, 2024, с. 69–74]. Таким чином, «міфологізм» виявляється сконцентрованим переважно в межах біблійної парадигми й не розгортається у ширший дискурс.

У статті О. С. Деркачової «Homo viator у поезії Максима «Далі» Кривцова (на матеріалі збірки «Вірші з бійниці»)» (2025) простежується інша тематична координата, а саме мотив дороги як архетипічна матриця воєнного досвіду; дослідниця демонструє процес реактуалізації християнських образів і символів як акту сакралізації простору, що забезпечує ліричному суб'єкту ілюзорну опору в мандрівці, «з якої повернення важке і майже нереальне» [Деркачова, 2025, с. 85–97]. Таким чином, окреслене нами питання залишається невивченим.

Мета і завдання статті. Мета дослідження – комплексний лінгвопоетичний аналіз специфіки вербалізації танатологічних та онтологічних уявлень у дискурсі межової ситуації на матеріалі збірки «Вірші з бійниці» Максима Кривцова. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань: 1) окреслити теоретико-методологічні засади дослідження дискурсу межової ситуації та визначити специфіку функціонування танатологічних і онтологічних концептів у ліриці межових станів; 2) проаналізувати лексико-семантичні поля танатологічної та онтологічної проблематики у збірці Максима Кривцова, виявити домінантні мовні засоби репрезентації смерті, життя, буття й небуття; 3) дослідити метафоричні моделі, що структурують танатологічний та онтологічний простір поезій Максим Кривцова, з'ясувати їх функціональне навантаження; 4) охарактеризувати аксіологічний вимір поетичного дискурсу межової ситуації та специфіку взаємодії макрокосму й мікркосму в образній системі збірки «Вірші з бійниці».

Предмет та об'єкт дослідження. Об'єкт дослідження – танатологічний та онтологічний дискурс у сучасній українській воєнній ліриці (на матеріалі збірки «Вірші з бійниці» Максима Кривцова). Предмет дослідження – лексико-семантичні, метафоричні та інтертекстуальні засоби вербалізації танатологічних та онтологічних уявлень у поетичних текстах, створених у межовій ситуації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Методологічну основу дослідження становить інтегративний підхід, що синтезує концепцію межової ситуації К. Ясперса [Jaspers, 1969], яка визначає екзистенційний досвід зіткнення з непереборними обставинами, танатологічні студії Г. Файфела [Feifel, 2017] та Р. Кастенбаума [Kastenbaum, 2018], що досліджують культурні коди смерті в художньому тексті, онтологічну парадигму М. Гайдеггера [Heidegger, 2021], де поетичне слово розглядається як механізм творення реальності, з акцентом на біблійну концепцію Слова-Логосу (Від Івана 1:1–18), а також методи лінгвопоетичного аналізу [Кагановіч, 2003; Белехова, 2002]. Специфіка функціонування танатологічних і онтологічних концептів у воєнній ліриці полягає у синхронності їх актуалізації у модусі *тут-і-тепер*, де смерть постає не абстрактним філософським концептом, а безпосередньою екзистенційною реальністю, що трансформує семантику поетичного висловлювання та зумовлює особливий модус автентичності тексту, створеного на межі буття й небуття.

Концептосфера життя та смерті у «Віршах з бійниці» Максима Кривцова конституюється як складна семантична система, що артикулює травматичний досвід через діалектику буден-

ного й екстремального, індивідуального й колективного, мовленого й невимовного. Поетична мова функціонує як медіатор між безпосереднім досвідом межової ситуації та його естетичною трансформацією, зберігаючи баланс між документальністю свідчення та рефлексивною глибиною осмислення. Концепти ЖИТТЯ і СМЕРТЬ не протиставляються механістично, а перебувають у стані складної взаємодії, де життя осмислюється через досвід близькості смерті, а смерть – через спротив життя знеособленню та забуттю.

Концептосфера життя та смерті конститує дуалістичну поетичну картину світу, де два модуси існування, мирний і воєнний, перебувають у стані іредуцибельної несумісності й водночас трагічної взаємопроникності. Ліричний суб'єкт у Максима Кривцова – це суб'єкт розщеплений: він одночасно належить до світу «до» (пам'ять про нормальність) і світу «після» (досвід травми). Ця розщепленість експлікується через низку моментів: а) зміну модальностей – від дескриптивної до деонтичної: «*нам треба їхати*» [Кривцов, 2024, «Він переїхав у Бучу...»]; б) чергування голосів – від особистого у «*Я люблю*» до колективного: «*ми всі пішли на Схід бо хто якщо не ми*», «*весь світ у ранах...*» у «Жовтий скотч» [Кривцов, 2024]; в) документальність і ліризм: поєднання радіообміну з медитативною рефлексією: «*В останні секунди життя // Хесус // видихав // літа й зими // університети й вулиці*» [Кривцов, 2024, «Марія» «Голгофі»]. Поетична картина світу структурується навколо апорії репрезентації: необхідності свідчити про те, що не піддається адекватній вербалізації. Звідси – фрагментарність, каталогізація, метонімічна деталізація як стратегії наближення до невимовного.

Танатологічний дискурс характеризується медіалізацією травми, коли війна мислиться як телевізійне шоу: «*Вітаємо всіх на найжахливішому ток-шоу // «Війна» // на телеканалі «Забуття»*» [Кривцов, 2024, «Вітаємо всіх на найжахливішому ток-шоу»]. Тим самим вибудовується іронічна дистанція як механізм подолання травми. Рекламна стилістика використовується як гротеск: «*обирайте // «Дживаниши» з нотками крові, землі та вогню*», «*пігулки // «Звичайне життя»*», «*мікстуру «Байдужість» і льодяники «Втомився»*» [Кривцов, 2024, «Вітаємо всіх на найжахливішому ток-шоу»]. Тактильний контакт зі смертю актуалізується засобами синестезії як маркера дереалізації, а також досвіду через дотик: «*Пахне землею і пахне вогнем*» («Я йду по чорній вулиці»); «*притуляюсь до одного: // не дихає*» [Кривцов, 2024, «Я йду по чорній вулиці»]. Тиша значуща не як відсутність звуку, а як присутність смерті: «*пахло на вулицях // тишею жахаючою*» [Кривцов, 2024, «Вона мріяла про мандрівку»].

Травматичний досвід детермінує розщеплення суб'єктності: «*Я в розголосі потягів метро // я в галасі черги до лікаря / я кричу совою*» [Кривцов, 2024, «Я в розголосі потягів метро»], коли відбувається дисоціація «Я» на множинні фрагментовані ідентичності, регресія до преособистісних станів як спроба втечі від травми: «*Я повітря // я ліс // я дріжджове тісто // я долонька // я дитина*» [Кривцов, 2024, «Я в розголосі потягів метро»]. Сама фрагментація тіла в подальших тестах виступає як свідчення насильства: «*розбило голову // уламок глибоко проник у череп // розпороло живіт // і відірвало два пальці*» [Кривцов, 2024, «Марія» «Голгофі»].

Тілесність у тексті фрагментована, актуалізується дисоціація від власного тіла: «*Я шукаю черевики // я шукаю ноги*» [Кривцов, 2024, «Моє серце давно не б'ється»]. Тіло виступає як ансамбль потенційно втрачених частин: «*плескайте в долоньки, поки вони у вас є // тупотіть ніжками, поки вони у вас є*» [Кривцов, 2024, «Вітаємо всіх на найжахливішому ток-шоу»]. Емоційний стан особистості в рамках мікрокосму набуває глобальності шляхом переходу у макрокосм, що відтворюється засобами розпаду/розривання: «*Розривається світ // розривається серце // розривається міна*» [Кривцов, 2024, «Розривається світ»]. Тут же спостерігається паралелізм із вибухом. Ліричним героєм висловлюється бажання розчинення, що відчувається як танатологічний потяг: «*Чорні хвилі // мертві тіні // вітре, забори мене // зливо, розчини мене*» [Кривцов, 2024, «Чорні хвилі»]. Перманентна тривога передається через безсоння: «*Не чекатимеш не заснеш*» [Кривцов, 2024, «Там де ти панівна висота»]. Відбувається клаустрофобія суб'єктності: «*Так тісно у в'язниці // в камері власного серця*» [Кривцов, 2024, «А ти і кроку ступити не зможеш»].

Танатологічний дискурс Максима Кривцова характеризується документальною точністю та емоційною стриманістю, що створює ефект свідчення. Автор уникає патетики, натомість використовує: медичну термінологію як захисний механізм від травми: «*двоє 300*» (код поранених), «*час накладання турнікету тридцять третій*» [Кривцов, 2024, «Марія» «Голгофі»]; радіообмін як поетичну форму, засобами якої фрагментарність комунікації віддзеркалює фрагментованість досвіду: «*Марія» «Голгофі» // «Марія» «Голгофі»: // прийом. // «Голгофа» я «Марія» // «Голгофа» я «Марія»: // на прийомі*» [Кривцов, 2024, «Марія» «Голгофі»]; ейфемізацію через код: «*п'ять маленьких*» (п'ять хвилин до прибуття. – Т. С.) [Кривцов, 2024, «Марія» «Голгофі»], де мова функціонує як буфер між реальністю та її проголошенням; метафоричну економію, коли метафори не оздоблюють текст, а структурують розуміння:

«весь світ у ранах я візьму цей жовтий скотч» [Кривцов, 2024, «Весь світ у ранах...»], коли скотч працює як метафора недостатності будь-яких засобів «лагодження» світу. Сама Біблійна інтертекстуальність виступає як сакралізація профанного досвіду через християнську парадигму, розуміючись не як утеча від реальності, а як спроба надати їй екзистенційний сенс. Голгофа, Марія, Хесус, Розбійник – не алегорії, а конкретні учасники конкретних подій, чії позивні отримують сакральне навантаження *post factum*.

Взаємодія концептосфери життя та смерті з іншими семантичними домінантами включає: просторовість із її топографією межовості: «Поміж голосу // і поміж мовчання», «Поміж // важкого мороку // і мертвого світла», «в лабіринті окопів // із Мінотавром війни» [Кривцов, 2024, «Поміж голосу»]; при цьому урбаністичний простір може уособлюватись у страждаючому тілі: «Місто кричить», «місто лежить // по місту ходить Господь» [Кривцов, 2024, «Хто не помер сьогодні»]; темпоральність із руйнуванням лінійного часу: «Хто не помер сьогодні // народиться завтра зранку» [Кривцов, 2024, «Хто не помер сьогодні»]; чи втрату темпоральних орієнтирів через відсутність трансцендентного: «місяць не бачу Бога» [Кривцов, 2024, «Я набиваю стрічку «вогами»»]; або сезонну інверсію, коли страх перед зимою діє як метафора страху перед смертю/заморожуванням у травмі: «Я // не хочу стати зимою», «До весни» [Кривцов, 2024, «Падає ліс»].

Цікаво, що упізнавані біблійні образи, такі як апостольські фігури «Марія», «Херувими», «Серафими», «Іоан», «Матвій» [Кривцов, 2024, «На дорогах», «Хто не помер сьогодні»], тобто біблійні імена, що уособлюють код українського опору, співіснують разом із можливістю множинності Бога, характерному для язичництва: «Господь лісу», «Господь автоматичного гранатомета», «Господь сну» [Кривцов, 2024, «Господь лісу огортає м'якою»], у чому маніфестується політеїстична модель як спроба сакралізувати всі аспекти воєнного досвіду. І водночас присутня іронічна дистанція до трансцендентного: «справжній Господь – сміється» [Кривцов, 2024, «Господь лісу огортає м'якою»]. Вибудовується синкретизм християнства й язичництва: «під наглядом Бога // й Перуна» [Кривцов, 2024, «На дорогах»].

Понятійний компонент концепту СМЕРТЬ конститується через неминучість і буденність: «Війна це радіація <...> // Вона була завжди // і є завжди // і буде» [Кривцов, 2024, «Війна це радіація»]; «смерть як друг // що йде пліч-о-пліч» [Кривцов, 2024, «Не сумуй»]. Образний компонент концепту СМЕРТЬ реалізується через: соматичну дезінтеграцію та паралелізм тіла-вро-

жаю: «Хто збере // моє тіло // розірване // вибиратиме // наче // картоплю» [Кривцов, 2024, «На полі»]; медичну термінологію як поетичну мову: «Кри-ти-чна // кровотеча // часу», «Пневмоторакс // пам'яті», «Ампутація // простору» [Кривцов, 2024, «Кри-ти-чна»], де травматологічні метафори задіяні у імплікації емоційного стану; релігійну іконографію та сакралізації воєнного ландшафту: «рясні Голгофи за вугільними шахтами», «хрести-автомати», «Євангеліє землі твердої» [Кривцов, 2024, «Війна пахне словами»]; крематорійну образність: «на городах згорають тіла // дим з доріг забирає мла: // крематорій трави старої» [Кривцов, 2024, «Над дорогами дим-дим»], коли відбувається натуралізація спалення через сільськогосподарську практику. Ціннісний компонент концепту СМЕРТЬ амбівалентний: смерть як завершення наративу: «Ось і закінчилась моя історія» [Кривцов, 2024, «Хлопець пронизаний»] та водночас як неприйнятна фінальність: «сьогодні // я не буду ставити крапочку» [Кривцов, 2024, «Людина закінчується як закінчується хліб в магазині спального мікрорайону»].

Смерть асоційована із війною, а війна – із хворобою, природним лихом: «з нами, як ранок // як життя // як хвороба // сталась холодна // як крига // війна» [Кривцов, 2024, «Він узяв kota»]. Паралельна конструкція прирівнює війну до неминучих явищ: «ранок», «життя», «хвороба». Дієслово «сталась» (замість звичного «почалась» чи «прийшла») концептуалізує війну як подію-катастрофу, що трапляється раптово й незалежно від волі людини. Епітет «холодна як крига» через температурну метафору передає не лише фізичний холод, а й емоційну заморозку, зупинку життя. Сам же кіт виступає як символ дому та турботи: «Він узяв kota, схожого на тістечко // і сказав: коте, нам треба їхати» [Кривцов, 2024, «Він узяв kota»]. Кіт функціонує як метонімія дому та відповідальності. Повторення гастрономічних порівнянь («помадка на еклері», «тістечко») створює семантичне поле солодощів мирного життя. Діалог із котом маркує самотність героя після втрати коханої – тварина стає єдиним співрозмовником. Займенник «нам» свідчить про спробу зберегти відчуття спільності, сім'ї, навіть якщо це сім'я з людини та kota. Загальна концептуальна структура така: текст побудований на опозиції до/після, де межею є війна. Концептуальна тріада *дому* → *втрати* → *вимушеної мандрівки* репрезентує універсальний наратив війни як руйнування нормальності.

Понятійний компонент концепту ЖИТТЯ структурується навколо інтимності та турботи через образи захищеного простору: «притискуєш до тебе якомога щільніше // щоб бути //

org/details/philosophy0001jasp_h7m6/page/n5/mode/2up (дата звернення: 20.10.2025).

REFERENCES

1. Belechova, L. I. (2002). *Obraznyi prostir amerykanskoj poezii: linhvokohnityvnyi aspekt* [The Imagery Space of American Poetry: Linguocognitive Aspect]. Kherson: Aylant, 368 p. Retrieved from: <https://uacademic.info/ua/document/0502U000372> (accessed 22 October 2025) [in Ukrainian].
2. Vid Ivana 1:1Belechova18 [From John 1:1Belechova18]. Retrieved from: <https://ugcc.ua/library/bible/john/> (accessed 22 October 2025) [in Ukrainian].
3. Derkachova, O. S. (2025). Homo viator u poezii Maksyma «Dali» Kryvtsova (na materialakh zbirkky «Virshi z biinitisi») [Homo viator in Maksym Kryvtsov's poetry «Dali» (based on the collection «Poems from the Embrasure»)]. *Ukrainska literatura: istorychnyi dosvid i perspektyvy – Ukrainian Literature: Historical Experience and Perspectives*, 5, 85–97. Retrieved from: <https://intranet.vspu.edu.ua/ukrlit/index.php/journal/article/view/50/46> (accessed 17 October 2025) [in Ukrainian].
4. Kahanovich, O. (2003). *Gramatyka poezii* [Grammar of Poetry]. Kyiv: Krytyka, 320 p. [in Ukrainian].
5. Kryvtsov, M. (2024). *Virshi z biinitisi* [Poems from the Embrasure] [Electronic edition, no pagination]. Kyiv: Nash format. ISBN 978-617-8277-10-9. Retrieved from: [https://nashformat.ua/reader/59830?utm_source=eSputnik-](https://nashformat.ua/reader/59830?utm_source=eSputnik-trigger&utm_medium=email&utm_campaign=&utm_content=3152651700&utm_term=aWlkPWFhODgxYWUwLWE5ZDUtMTFmMC05MmEyLWZmOWQzODZjNDAwZiZjaWQ9MzE1MjY1MTcwMA==)
6. Matusiak, H. (2024). *Mifolohichni stsenarii u zbirtsi Maksyma Kryvtsova «Virshi z biinitisi»* [Mythological Scenarios in Maksym Kryvtsov's Collection «Poems from the Embrasure»]. *Prychornomorski filolohichni studii – Black Sea Philological Studies*, 4, 69–74 [in Ukrainian].
7. Feifel, H. (2017). *The Meaning of Death*. New York: McGraw-Hill Book Company, Inc. Retrieved from: <https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.49696/mode/2up> (accessed 20 October 2025).
8. Heidegger, M. (2021). *Being and Time*. Blackwell. Retrieved from: [https://altair.pw/pub/lib/Martin%20Heidegger%20-%20Being%20and%20Time%20\(translated%20by%20Macquarrie%20&%20Robinson\).pdf](https://altair.pw/pub/lib/Martin%20Heidegger%20-%20Being%20and%20Time%20(translated%20by%20Macquarrie%20&%20Robinson).pdf) (accessed 20 October 2025).
9. Kastenbaum, R. (2018). *Death, Society, and Human Experience*. New York: Routledge. Retrieved from: <https://ru.scribd.com/document/891429064/Death-Society-and-Human-Experience-Robert-J-Kastenbaum-download> (accessed 20 October 2025).
10. Jaspers, K. (1969). *Philosophy*. Vol. 2. Chicago: University of Chicago Press. Retrieved from: https://archive.org/details/philosophy0001jasp_h7m6/page/n5/mode/2up (accessed 20 October 2025).

Дата першого надходження рукопису до видання: 28.10.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 24.11.2025

Дата публікації: 30.12.2025